

بخش دوم دلایل وعوامل تاثیرگذار

تقاضا برای خرید ضایعات

در کنار توصیفاتی که بیان شد، باید به دلایل به وجود آمدن این معضل نیز اشاره کرد؛ دلایل ریز و درشتی که شاید همه ما در به وجود آمدن آن ها نقش داشته باشیم، اما اگر بخواهیم نگاهی اجمالی به این دلایل بیندازیم، باید به گذشته آن اشاره کنیم. تاریخچه ضایعات جمع کنی شاید به چند سال پیش بازگردد. زمانی که کارگران روزمزد، کاری برای انجام دادن نداشتند و بازار شغل های بسیاری کساد شد. درست همین زمان بود که برخی افراد سودجو وارد چرخه اقتصادی شدند و با تطمیع کارگران و کاسب کاران نیمه ورشکسته آن ها را به ضایعات جمع کردن با قیمت خوب ترغیب کردند. وقتی تقاضا برای خرید ضایعات زیاد شد، جمع آوری کنندگان آن هم زیاد شدند، آن قدر زیاد که این روزها این کار در محله توس به یک شغل تبدیل شده است اما دیگر بهایی که در قبال ضایعات پرداخت می شود، ناچیز است و دندان گیر نیست. حالا کار به جایی رسیده که حتی کوچه و خیابان ها بین ضایعات جمع کن ها تقسیم شده است یا حتی اجاره داده می شود.

بازدیدهای بیهوده

ساکنان این محله می گویند که تمام مسئولان برای بازدید از این محله و اوضاع بد و ناامن آن آمده اند. از تولیت آستان قدس رضوی بگیرد تا فرمانده نیروی انتظامی و سپاه، اما بازدید هیچ کدام با آنکه وعده های بسیاری داده اند، نتیجه ای در بر نداشته است که هیچ، ضایعات جمع کن ها که ۷۰ درصد آنان معتادان هستند، گستاخ تر هم شده اند. بنا به ادعای ساکنان این محله، برخی مسئولان با ضایعات جمع کن ها همکاری نیز می کنند؛ موضوعی که به اعتقاد آن ها، باعث شده است که گره این معضل یعنی ضایعات جمع کردن نه تنها باز نشود، بلکه هر روز پیچیده و پیچیده تر بشود.

گشت زنی های بی نتیجه

یک فعال فرهنگی محله توس درباره گشت زنی های بیست و چهار ساعته نیروی انتظامی و بسیج در محله می گوید: «ضایعات و آشغال جمع کنی آن قدر زیاد شده است که در هر خانه و کوچه ای، بیش از ۱۵، ۱۰ نفر مشغول این کار هستند. تمام این افراد معتاد هستند و حتی گشت های نیروی انتظامی

زنان معتاد، آن ها هم به این جمع اضافه شده اند؛ البته زنان در کارتن خوابی از مردان پیشی گرفته اند و برتری دیگر آن ها نسبت به مردان این است که می توانند به عنوان نظافتچی به خانه ها بروند و پس از مدتی که اعتماد صاحب خانه را جلب کردند، اشیایی را که گم شدن آن ها در خانه به چشم صاحب خانه نمی آید، بدزدند.

هر شب، هدیه و اشناتینون

یکی از تشویقی هایی که توزیع کنندگان مواد مخدر یعنی همان افرادی که در بین ضایعات جمع کن ها با نام «استاد» شناخته می شوند، برای ضایعات جمع کن ها در نظر می گیرند، هدیه و اشناتینون موادی است. هر فردی که ضایعات بیشتری جمع کرده باشد، به عنوان هدیه مواد بیشتری دریافت می کند، ضمن اینکه بسته های اشناتینون شیشه و کریستال نیز جزو تشویقی هاست!

۳۰ کیلو؛ ۵ هزار تومان

هر فرد ضایعات جمع کن باید طی یک روز ۳۰ کیلو آشغال و ضایعات جمع آوری کند. در انتهای شب، ضایعات و آشغال های جمع آوری شده در یکی از صدها انبار محله توس به «انباردار» سپرده می شود. بهایی که استاد در ازای آنچه در یک روز کاری جمع آوری و تحویل انبار داده شده است، به این افراد می دهد، یا هدیه و اشناتینون است یا ۵ تا ۱۰ هزار تومان پول!

انبار ضایعات: انبار موش ها

نکته دیگری که اهالی به آن اشاره می کنند، تعدد انبارهایی است که ضایعات را تحویل می گیرند. انبارهای ضایعات، عامل انتشار آلودگی هستند. وجود موش و حیوانات موذی در بین زباله هایی که در این انبارها روی هم انباشته می شود، بیماری را در محله گسترش می دهد. اهالی متفق القول بر این باورند که انبارهای ضایعات باید پلمب شود تا ضایعاتی ها، جایی برای تحویل ضایعاتشان نداشته باشد.

شاید از این طریق سلامت اهالی که کودکان بسیاری هم در بین آن ها دیده می شود، کمتر به خطر بیفتد.

و بسیج نیز در برخورد با آن ها بی فایده است. چند شب پیش در خیابان توس ۸۱ چند نفر از خرده فروشان مواد با هم اختلاف پیدا کردند و بینشان درگیری ایجاد شد و در آخر، کار یک نفر به بیمارستان امدادی کشید. پلیس آمد، گزارشی نوشت و رفت. گشت های بسیج هم هیچ نتیجه ای ندارد و به گفته اهالی این محله، ضایعات جمع کن ها دیگر ترسی از آن ها ندارند؛ چرا که زمان گشت زنی ها مشخص است و وقتی گشت از ابتدای کوچه آغاز می شود، افراد به هم خبر می دهند و رد و پوی خود را با سرعت هر چه بیشتر از بین می برند.

بهداشت زیر سوال رفته است

یکی از فعالان فرهنگی که ما را در تهیه این گزارش همراهی می کند، نیز درباره این معضل می گوید: «نمی توانیم فقط مسئولان را مقصر بدانیم. مردم این محله نیز مقصرند. وقتی ضایعات و آشغال های خود را از هم جدا نمی کنند و خودشان تحویل بازیافت نمی دهند و از دیگر سوزناله هایشان را در ساعت مناسب و در مکان مناسبی قرار نمی دهند، باید منتظر تشدید این معضل باشند؛ البته من باید به این موضوع نیز اشاره کنم که انباشت آشغال ها و ضایعات، متأسفانه باعث شیوع بیماری های بسیاری از جمله سالک شده است.»

این فعال فرهنگی معتقد است که سامان دهی نشدن ضایعات جمع کن ها از سوی شهرداری و برخی سازمان های مربوط، باعث به وجود آمدن فعالیت های بازیافت به روش غیر اصولی شده است که تبعات زیست محیطی و بهداشتی زیادی را به دنبال دارد. او می افزاید: «بازیافت به این طریق، باعث تولید برخی محصولات بهداشتی می شود که این محصولات به نوعی خود، بیماری های مختلف را در بین افراد سطح پایین جامعه ایجاد می کند.»

فعال فرهنگی محله توس می گوید: «تمام افرادی که در چرخه غیرقانونی و کاذب هستند، دچار بیماری های مختلف می شوند. از ایدز و هپاتیت بگیرد تا بیماری های عفونی که متأسفانه درمان نمی شوند و به نوعی ناقل بیماری می شوند.»

فعالان فرهنگی باید بیشتر تلاش کنند

در کنار تمام نکات ریز و درشتی که در این گزارش به آن اشاره شد، نباید این نکته را فراموش کرد که نقش فعالان فرهنگی همچنان نقش پررنگی در این چرخه باطل بین ضایعات جمع کن و مسئولان و گشت نیروی انتظامی است؛ فعالانی که در برخی مواقع سرخورده شده اند اما با کمی دلسوزی بیشتر می توانند همچنان محله خود را یک تنه با فعالیت های فرهنگی و فرهنگ سازی نجات دهند؛ البته در این میان نباید نقش شوراهای اجتماعی محلات را نیز نادیده گرفت؛ شوراهایی که با رویکرد بررسی مشکلات و معضلات اجتماعی، پدید و گرد هم آمده اند و اکنون هم انتظار می رود که با مصوبات اجتماعی، در این عرصه پررنگ تر ظاهر شوند.

